

Ur årets statsverksproposition

Under rubriken "G. Brandväsendet" upptar årets statsverksproposition följande utgiftsposter av mera allmänt intresse.

Riksbrandinspektören har i en till civilförsvarsstyrelsen ställd promemoria föreslagit bl. a., att ett antal reglerande tjänster inrättas vid *statens brandinspektion*, av vilka 3 i Ca 31 och 1 i Ca 29.

Civilförsvarsstyrelsen har emellertid äskat ett anslag för endast tre sakkunniga. Förslaget är icke enhälligt. Vidare föreslås att länsbrandinspektörernas arvoden höjes med i runt tal 20 %.

I den utredning, som under 1951 gjorts beträffande arbetsförhållandena inom riksbrandinspektörens avdelning har föreslagits, att statens organisationsnämnd skall verkställa en undersökning av riksbrandinspektörens avdelning i samband med en förut beslutad undersökning av personal- och arbetsförhållandena inom civilförsvarsstyrelsen. Departementschefen instämmer häri och anser att medel för endast en sakkunnig bör anvisas. För höjning av länsbrandinspektörernas med flera arvoden har i propositionen upptagits ett med 8.300 kronor förhöjt belopp.

Departementschefen föreslår att medel anvisas för följande kurser vid *statens brandskola*: 1 brandchefskurs kat. I (4. perioden), 1 brandmästarekurs kat. I, 1 brandförmanskurs kat. I, 1 brandchefskurs kat. II, 2 brandmästare- och brandförmanskurser kat. II, 12 brandchefskurser kat. III, 10 repetitionskurser kat. III, 1 mästarekurs för skorstensfejare, 2 gesällkurser för skorstensfejare och 32 skogseldsläckningskurser.

Statens brandskola har genom departementschefens förslag icke fått sina anslagsäskanden tillgodosedda i den grad, som föreslagits. Styrelsen för skolan har nämligen äskat anslag för ytterligare 1 repetitionskurs för brandchefer kat. II, 1 repetitionskurs för brandmästare och brandförmän kat. II och 1 skogseldsläckningskurs.

Till *svenska brandkärernas riksförbund* tillstyrker statsrådet ett oförändrat statsbidrag om kronor 5.000:— . För *svenska brandskydds-föreningen* har statsrådet tillstyrkt oförändrat kronor 2.000:— .

Till *förebyggande och släckning av brand* föreslår såväl statsrådet som statskontoret ett anslag om kronor 800.000:— , vilket belopp med kronor 70.000:— överstiger det av civilförsvarsstyrelsen och riksbrandinspektören äskade anslaget. Beloppet föreslås uppdelat med kronor 265.000:— till skogsbrandbevakning, kronor 75.000:— till nybyggnad och underhåll av brandtorn m. m. och kronor 460.000:— till ersättning för verksamhet vid brandsläckning m. m.

Departementschefens höjning av anslaget med kr. 70.000:— beror på att i propositionen föreslås en ändring av § 3 i SF 343/1947 ang. ersättning för deltagande i skogsbrandsläckning. Timlönen föreslås fastställas till kr. 2: 50 per timme. Som utgångspunkt har härvid tagits de senast ingångna kollektivavtalen för skogsarbetare, där lönen varierar mellan kr. 2: 35 och 2: 90 per timme.

Civilförsvarsstyrelsen har hemställt att till bidrag till kommunerna för anläggande av branddammar anvisas 900.000:— kronor. F. n.

Oljebranden i Avonmouth

I september månad föregående år härjades ett oljetankområde i Avonmouth, Bristol, av eld. Denna brand rubricerades som den största som inträffat i England under fredstid. Den började vid 3-tiden på middagen den 6 september och var ej släckt förrän kl. 5 på morgonen den 8 september.

Branden började med en explosion i en oljetank, som var under fyllning från ett tankfartyg, och de båda tjänstemän, som på taket av tanken kontrollerade påfyllningen, blevo aldrig återfunna.

Som ett kuriosum kan nämnas, att brandkåren i Bristol hade sin årliga stora manskaps- och redskapsparad för representanter från Home Office, när larmet gick, men nu blev det annat av.

7 tankar i brand.

Branden växte mycket snabbt, i det att ytterligare sex tankar exploderade. Till slut var en samling tankar med ett innehåll av 17.500 m³ olja omvärdva av eld. En frisk vind blåste, som hotade att driva över branden till Avonmouth's stora tankpark, den näst största i England. En annan risk förelåg även, nämligen att den brinnande oljan skulle bryta igenom den 6 fot höga betongmur, som omgav tankarna, och rinna ut i Bristol-kanalen.

Med vattenridåer sökte man förhindra spridningen av elden, hotade tankar avkyldes genom vattenbegjutning, uttrinnande olja begöts med skum.

Några fasta skumsläckningsanordningar funnos ej installerade på tankarna, men trots alla svårigheter lyckades man få elden under kon-

troll i flera av dessa. När sedan vinden mognade, såg hela situationen rätt lovande ut.

Klockan 4.30 på morgonen den 7:de "blåste" taket av på en av de största tankarna (rymmande 1.900 m³) innehållande dieselolja och härmed ändrades snabbt hela situationen och ställningen blev mycket kritisk. Hettan var så intensiv, att vattenridåerna omvandlades i ånga, kläderna brändes av kroppen på brandmännen och vattenfyllda tryckslangar brunno upp.

Oerhörda skumkvantiteter.

Allt eftersom manskap, sprutor, skumsläckningsmateriel och skumvätska anlände till brandplatsen, fördelades dessa och en gemensam släckningsplan uppgjordes, vilken sattes i verkställighet vid 10-tiden den 7:de då vindförhållandena hade blivit gynnsammare. Tjugosex skumstrålrör (nr 10), vardera med en kapacitet av 3.600 liter skum per minut insattes från landsidan under två timmar och ett skumtäckte av 60 cm tjocklek byggdes upp inom tankinvallningen. Den tank i vilken branden började och som brunnit i nära 24 timmar släcktes först när skumstrålröret kunde föras längre fram, så att ett skumlager kunde läggas över den återstående, fortfarande brinnande oljeytan inuti tanken. Elden i en annan tank, innehållande "tractor vaporising oil", visade sig vara synnerligen styvnackad, men genom att införa skum i tanken med hjälp av 12 m långa stålrör till vilka skumrör anslötos, lyckades man till slut även här bli herre över branden. Kl. 5 på morgonen den 8 september var hela branden släckt.

innetliga ansökningshandlingar av i runt tal 5,4 miljoner kronor, motsvarande 2,7 miljoner i statsbidrag. Trots detta har departementschefen i rådande läge icke kunnat sträcka sig längre än att föreslå en medelsanvisning av kr. 325.000:—.

Medelsbehovet för nästa budgetår till statsbidrag till kommuner för uppförande av brandstationer beräknar civilförsvarsstyrelsen till kr. 300.000:—. Statsrådet föreslår härvid utan särskild motivering ett anslag av kronor 100.000:—.

(Bidrag till kommunerna för inköp av motorsprutor och slang ingår alltså icke vidare i riksstaten.)

För inköp av brandmateriel för civilförsvarsändamål har styrelsen hemställt om ett anslag av kronor 4.350.000:—. Styrelsen påpekar att bristerna i utrustningen uppgå till sammanlagt kronor. 23.599.300:—. Departementschefen har upptagit ett belopp av 2 miljoner kronor.

A. H.

Efter branden. — Raserade tankar och ett hav av skum. Branden började i den lilla tanken i främre delen av bildens mitt. Bortom är den stora tanken, som envist motstod brandmännens släckningsförsök. (Bilden hämtad ur Fire Protection.)

För att förhindra återantändning från de starkt upphettade tankarna och från järndelar av diverse slag fortsattes skumbegjutningen och vattenridåerna minskades endast successivt. Innanför invallningen låg flytande på vattnet en blandning av olika typer av oljor om 450.000 liter täckt av ett 60 cm skumtäck.

Uppskattningsvis blev 15.000 m³ olja (en källa uppger 45.000 och en annan 72.000 m³) uppbränd eller förstörd vid branden i Avonmouth. 55.000 gallons skumvätska, dvs. ca 300 ton, förbrukades för brandens bekämpande. Trehundra brandmän, assisterade av minst lika många man sjöfolk, militär och elever från en brandskola, 55 brandpumpar, stegvagnar, flodsprutor, skumvagnar och annan utrustning från tjugo brandkårer voro i arbete under de 38 timmar branden varade. De personliga insatser som gjordes ha vunnit stor uppskattning från alla håll. Många voro de brandmän, som voro i eldens i ordets alla bemärkelser i ett sträck ända upp till 36 timmar.

Den omfattande och mycket snabba återantändning som skedde, när tanken med dieselolja exploderade, har väckt undran. Förklaringen anses vara, att den svallvåg av het luft, som vid explosionen kastades ut ur tanken, bar med sig droppar av olja, vilka drevo ut över hela tankområdet. Atmosfären över området var naturligtvis starkt upphettad, varigenom oljedropparna antändes och spred elden på ett lavinartat sätt.

Engelsk kritik.

Det var ju kanske ej alldeles oväntat, att denna storbrasa skulle efterföljas av kritik och diskussioner. Det kan säkerligen ha sitt intresse även för oss att erfar, i vilken riktning denna kritik gått. Den engelska tidskriften "Fire" skriver sålunda:

"Erfarna brandbefäl säga, att en fullständig revidering av skumalstringsorganen är nödvän-

dig. Tillverkare och forskningsinstitut måste börja studera problemen utan dröjsmål. Skumvätskorna måste prepareras på sådant sätt, att de hållas skyddade mot försämring. Trots regelbundet företagen dekantering av skumvätskan händer det för närvarande ofta, att slam sätter igen utloppet i skumvätsketankarna. Om ett skumrör i en grupp sådana anslutna till samma vattenkälla råkar ur funktion kan detta medföra, att samtliga de andra ej längre ge gott skum. De fasta skumstigledningarna, som revs ned i och med krigsslutet, böra åter uppmonteras. Den tank, i vilken den första explosionen

RUNDVÄVD LINNEBRANDSLANG

i alla förekommande dimensioner och för olika behov.

Snabb leverans från mycket leveranskraftig modern fabrik

Generalagent och importör:

KULL & HALLBERGS HANDELSAKTIEBOLAG

HALMSTAD

Tel. Namnanrop

'Kull och Hallberg'

STOCKHOLM

Karlbergsvägen 20

Tel. 307307, 307315

Ett förslag till brandalarmeringens ordnande inom en storkommun

En under hela dygnet fungerande alarmering, såväl ingående från allmänheten (och från andra brandchefer) som utgående till brandmännen, är givetvis ett oeftergivligt villkor för att det för stora kostnader anskaffade brandförsvaret inom en kommun skall kunna nyttiggöras, när det verkligen gäller. Frågan är inom många landskommuner ännu icke tillfredsställande löst. Svårigheten utgöres ofta främst av kostnaderna för mottagande av ingående anmälan dygnet runt. Så länge man har manuellt betjänad telefonstation med till-

mötesgående personal — och viss portion tur — har det i regel gått bra. Exempel på, att systemet klickat, finns tyvärr också. Men när nu en storkommun får flera brandkårsavdelningar och därtill automatiserad telefonstation, blir frågan mera komplicerad och oron för att kostnaderna springa i höjden ta sig uttryck i, att intet göres.

9 brandkårsavdelningar i kommunen . . .

Ett särskilt besvärligt fall skall här lämnas exempel på. En kommun i Bohuslän har ej

skedde, blev allvarligt skadad, men icke de övriga. Hade dessa varit försedda med fasta skumstigledning, skulle det ha varit möjligt att kontrollera branden i dessa och att förhindra att branden spred sig inom den stora invallningen. Ytterligare säkerhet hade kunnat erås, om varje tank hade haft sin egen invallning."

Ett av svaren på denna kritik kom från Englands störste tillverkare av skumsläckningsmateriel i form av en stort upplagd uppvisning av moderna skumstrålrör, skummaster och skumbrandbilar samt genom annonser, i vilka kritiken skriftligen bemöttes. Mest imponerande ur publiksynpunkt synes ha varit en 10 cm skumstråle innehållande 10.800 l/min, vilken skumstråle nådde toppen av en 12 meter hög tank.

En av de närvarande brandofficerarna anmärkte, att om sådan materiel hade stått till förfogande vid branden i Avonmouth, hade släckningsarbetet blivit väsentligt underlättat.

Kontentan av det hela synes nog vara, att varken oljebolag eller brandkårer beträffande sin materielanskaffning följt med i den snabba utveckling som skett under de senaste åren efter krigsslutet. En sak, som dock är förvånansvärd, är de stora skumvätskekvantiteter, över 300 ton, som kunde ställas till släckningsledningens disposition. Att härvid lagen botten-skrapades och att en del äldre, mindervärdig skumvätska då även kom att användas, men

med mer eller mindre lyckat resultat, får nog ej anses som särskilt anmärkningsvärt.

Är vår utrustning tillräcklig?

En fråga, som nu ligger mycket nära till hands, är: Hur skulle vi här i Sverige klara oss i en liknande situation som den i Avonmouth? Hur har vi det i våra städer, inom vilkas hank och stör finnas oljeupplag av betydelse? Hur är det med vattentillgångar och vilka sprutor kunna utnyttjas för skumalstring? Vad finnes av modernare skumalstringsorgan, skumstrålrör, skumgeneratorer och skummaster? Och till slut, hur stora förråd av fullgod skumvätska finnas disponibla?

Åtskilligt har under de senare åren gjorts här i landet för att förbättra brandförsvaret inom våra oljehamnar och oljedepåer. Intresset för förbättringar är för närvarande stort från såväl oljebolagens som brandkårens sida. Den övervakande myndigheten på området, Statens Sprängämnesinspektion, är sysselsatt med omarbetning av samtliga säkerhetsbestämmelser för oljeindustrin.

Förhoppningen är därför, att tack vare kloka och väl genomtänkta förhandsåtgärder en oljebrand här i Sverige aldrig skall kunna antaga en sådan katastrofkaraktär, som den i Avonmouth inträffade. Må den dock mana till eftertanke!

Uno Arild.

Hr Brandchef! Har Ni skrivit ÅRSBERÄTTELSEN över kårens verksamhet 1951? — Gör det annars NU!

REDDAWAY

brandslangor *-i kamp mot elden världen runt*

Invändigt gummerade brandslangor röna en för varje år allt större efterfrågan. Decenniers rika erfarenhet ligger bakom vår tillverkning av denna specialitet. Fråga efter våra

diagonalvävda & gummerade lanneslangor

vilka fylla de största anspråk på slitstyrka och hållfasthet mot tryck.

REDDAWAY'S produktion av brandslangor enbart under krigsåren överskred

17.000.000 meter

F. REDDAWAY & Co., LIMITED
MANCHESTER — LONDON

Filial för Sverige

Aktiebolaget

F. REDDAWAY & Co.

Stockholm

Birger Jarlsgatan 23

tel. 10 26 67, 21 85 03, telegr.: Reddaway

CALMUS KONTROLLSTATIV

(pat. sökt)

möjliggör en **ständig, effektiv** kontroll av Edra kolsyresnöapparater.

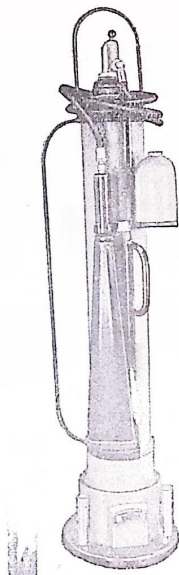
*Kontrollstativ
för typerna 1 1/2 och 3*

Varje man kan varje ögonblick
konstatera om brandberedskapen
är fullgod.

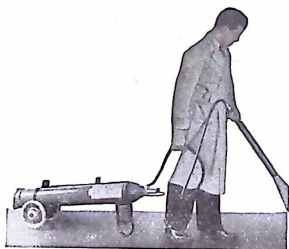
Högsta säkerhet för funktion.

Sparar tid och arbete.

Skapar ordning.

*Kontrollstativ
för typerna 6, 8 och 10*

*Liggande arbetsläge
= rätt arbetsläge
Lättransporterad enmansapparat*

B
E
G
Ä
R

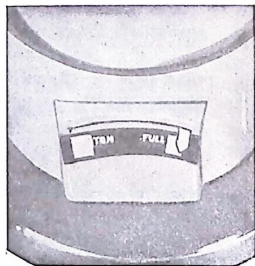
O
F
F
E
R
T

AKTIEBOLAGET CALMUS

ERIKSBERGSGATAN 38

STOCKHOLM

Tel. 20 10 21, 20 10 32

*En visare markerar
"FULL" - "TOM" och
mellanlägen*

Automatiska kolsyreanläggningar — Automatiskt brandalarm

mindre än 9 tätorter med var sin brandkår, belägna på olika öar, varav endast två äro förbundna med bro. Tills vidare är dock ett municipalsamhälle beträffande brandförsvaret ställt utanför kommunen. Återstår i alla fall 8 kårer. Innevarande vår blir telefonstationerna automatiserade. De flesta av samhällena äro av sådan utsträckning, att telefon måste anlitas vid anmälan om eldsvåda och detta gäller naturligtvis alltid, när fråga är om släckningshjälp. Och den som känner de oerhört tätbebyggda bohuslänska kustsamhällena, förstår behovet av hjälp vid eldsvåda i storm.

Problemet är ur ekonomisk synpunkt icke lättlost. Vid en uppvaktning hos den synnerligen intresserade och hjälpsamme telefondirektören framlades förslag både av oss uppvaktande och av telefondirektören och hans medhjälpare. Från telegrafverkets sida utlovades lämpligaste förslag med offert och det bästa av allt, det erhöles redan efter någon vecka.

... men endast EN brand-ac.

Avsikten är, att på *en* plats ständig telefonpåpassning genom försorg av kommunen skall anordnas och att därifrån samtliga kårer skola

kunna larmas. Denna vakttjänst får således bekostas av kommunen. Då emellertid telegrafverket kommer att anordna telegraminlämningsställen, ställdes i utsikt möjligheten av att genom en kombination av intressena telegrafverket skulle kunna bära en del av kostnaderna för dagtjänsten. I varje tätort uppsattes tyfon.

För beskrivningen i övrigt kan användas offertens även för en icke specialist begripligt avfattade formulering (även detta en älskvärdhet, som bör uppskattas).

"Anordningarna äro avsedda att komma till stånd i samband med automatiseringen av telefonstationerna på öarna. (Observera, att det rör sig om flera telefonstationer, vilket komplicerar och givetvis fördyrar lösningen.)

Utrustning på brand-ac.

På varje brandstation uppsattes en vanlig telefonapparat med sexsiffrigt nummer. Telefonapparatens förses med ett relä, som påverkas av ringsignalerna vid påringning till numret och därvid sluter en kontakt. Denna startar i sin tur tyfonaggregatet, som bör placeras å brandstationen.

Brandchefer

Har Ni tänkt på att skydda Edra egna anläggningar mot eldsvåda?

Senast i december 1950 drabbades en brandstation av eld.

Låt därför installera AUTOMATISKT BRANDALARM SYSTEM TJEDER.

Vi utarbeta utan kostnad eller förbindelse för Er en offert, om vi erhålla ritningar över de byggnader, som Ni önskar skyddade.

AUTOMATISKT BRANDALARM AB

Stockholm

MALMKÖPING

Göteborg

tel 338 växel

Av försäkringsbolagen godkänd anläggningsfirma

Reläet finnes i två utförande: *antingen* är kontakten sluten, så länge ringsignal pågår och brytes och slutet upprepade gånger, så länge ringsignaler inkomma, *eller* också slutet kontakten vid första signalen och förblir sluten, tills den brytes för hand. (Tyfonen kan givetvis placeras på avstånd från brandstationen, men i så fall tillkommer kostnad för ledning mellan brandstationen och tyfonen.)

Vid alarmering uppringes ett för alla öarna gemensamt telefonnummer, som skall vara of-fentliggjort på vanligt sätt. Apparaten med detta nummer är placerad på en central plats, där bemanning är ordnad dygnet om. När anmälan mottagits, uppringes från denna plats brandstationen på den ö, som skall utrycka. Den brandman, som kommer först till brandstationen, svarar i telefonen och får adressen. Dessutom stoppar han tyfonen, såvida det icke ordnats så, att tyfonen automatiskt avstänges efter en viss tid.

Det centrala anmälningsstället måste vara försett med två telefonapparater, en för inkommande anmälningar och en för utgående larm. Det förefinnes nämligen en viss risk för att den inkommande apparaten blir blockerad, om den anmälning i brådskan icke lägger på sin mikrotelefon ordentligt, och i så fall kan larm ej givas förrän efter flera minuter. Numren för brandstationernas telefonapparater böra vara hemliga för allmänheten (möjligen med undantag för brandmännen själva på resp. öar, vilka i vissa fall kunna tänkas behöva alarmera egna kamrater genom att ringa upp brandstationens nummer).

Vidare bör observeras, att brandstationernas telefonapparater ej böra användas för vanlig telefontrafik, enär i annat fall alarmering ej kan göras under pågående telefonsamtal.

Nackdelar.

Ovan beskrivna anordningar medgiva utlösning av tyfonen från vilken telefonapparat som helst. Detta torde övervägande vara en olägenhet. Falskt larm kan nämligen åstadkommas antingen avsiktligt av person, som råkat få kännedom om ett hemligt nummer, eller oavsiktligt genom att fel nummer tages på fingerskivan. (Även felkoppling på grund av tekniska missöden i automatutrustningen är möjlig.) Skulle det i praktiken visa sig, att falska larm uppträda i besvärande grad, får frågan tagas upp om komplettering med vissa anord-

ningar till förhindrande härav. Det torde nämligen finnas möjligheter att åstadkomma dylika anordningar ehuru de ännu icke äro utarbetade i detalj.

Kostnader.

Kostnaderna för de anordningar, som telegrafverket tillhandahålla, skulle bli:

	Engångs- avgift	Kvartals- avgift tillsvidare
2 huvudabonnemang till samlingsplatsen	400:—	65:—
9 huvudabonnemang till brandstationerna	1.800:—	292:50
9 växelströmsreläer	90:—	22:50
Kronor	2.290:—	380:—

Härtill kommer i förekommande fall kostnad för ledning från brandstation till tyfon, om denna icke placeras på brandstationen.

Anbudet gäller en månad.

Telegrafverket ansvarar icke för olägenhet, skada eller förlust, som uppkommer i händelse av utebliven larmsignal, felaktig eller falsk signal."

Principen är icke ny (vilket meddelas för den händelse någon "ryss" har för avsikt att genmäla, att han redan uppfunnit eller tänker uppfinna den) men anbudet klarlägger frågan och lämnar uppgift om ungefärliga kostnader. Obekantskap om dessa ha säkerligen avhållit många kommuner att träda i kontakt med telegrafverket. Det må ytterligare framhållas, att från högsta ort inom verket påbud lär ha utgått, att all möjlig hjälp och tillmötesgående skall lämnas kommunerna för att lösa deras alarmeringsfrågor. Ej minst för dessa "signaler" böra vi, brandförsvarets företrädare, vara mycket tacksamma.

Curt Bergström.

Ett antal självvakuerande

centrifugalpumpar,

s. k. länspumpar, 3 hk, bensindrivna, typ API och Homelite, nyrenoverade och i utmärkt skick försäljas utan slaggarnityr.

Närmare upplysningar genom tfn Sthlm 22 85 80 ank. 232.

Explosion förorsakad av transformatorolja

Söndagen den 11 nov. 1951 inträffade en explosion i ett kompressorrum vid Förenade Yllefabrikernas rayonväveri i Norrköping.

Explosionen förorsakades av att transformatorolja uppvärmts i ett pådragsmotstånd, som användes för start av en kompressormotor. En felmanöver vid starttillfället synes vara den primära anledningen till händelsen, och därmed akualiseras frågan om vad som kan göras för att förhindra explosion vid liknande tillfällen.

Kompressorrummet är beläget i källarvåningen i en 1:a klass brandsäker fabriksbyggnad. Rummet är utfört i betong men med två väggar av gasbetong och håltegel. Luftkuben är ca 40 m³. Inredningen består endast av kompressorn med tillhörande anordningar såsom två tryckluftbehållare och en 50 HK asynkronmotor med tillhörande motorskåp och pådragsmotstånd; det senare innehållande ca 20 liter transformatorolja. Mot yttervägg finnes en inblåsingsfläkt, som vid tillfället icke var igång, men dess insugningsöppning verkade som insläpp för friskluft. Till lokalen var en ingångsöppning i vilken fanns dubbla trädörrar.

Det är konstaterat att kompressorn varit i drift minst en halv timma när explosionen inträffade. (Utredningen om det inträffade har försvarats genom att ingen av företags personal vill vidkännas att ha startat anläggningen på söndagsmorgonen. Det har dock kunnat utronas att starten av anläggningen icke skett enligt instruktionen.)

Starten skall ske på följande sätt:

1. Motorskåpets manöverhandtag föres till läge "Till".
2. Pådragsmotståndets manöverhandtag föres stegvis från läge "Start" till läge "Fullt".
3. Skötaren går fram till motorn och vridet handtaget för urkoppling av kolborstarna från släpringarna, varvid även motors rotolindningar kortslutes.
4. Pådragsmotståndets handtag föres tillbaka till utgångsläget "Start".
5. Kylvatten påsläpps kompressorn genom att öppna en kran.

Pådragsmotståndets uppgift är uteslutande att under motors start begränsa strömmen i rotorlindningarna till dess att motorn kommit

upp i fullt varv. Vid startögonblicket — när motorskåpet slås i läge "Till" — är ett antal motstånd i pådragsmotståndet inkopplade i serie med motorns rotorlindningar.

Efter hand som handtaget vrides mot läge "Drift" urkopplas motstånden så att när detta är nått alla motstånden är urkopplade.

Bild 1.

Vederbörande som vid tillfället startat motorn har tydligen, av någon anledning, endast utfört åtgärd 1 härövan. Resultatet har blivit att kolborstarna å släpringarna legat till och rotorströmmen har hela tiden passerat pådragsmotståndet. Detta är icke avsett för drift någon längre tid — normalt 35 sek. vid start.

Enligt motors och pådragsmotståndets data utvecklas i detta läge en effekt av över 5 KW i enbart pådragsmotståndet, varför en stark uppvärmning av transformatoroljan blivit följden. Efter ca 140° C. har oljan börjat avgiva brännbara gaser, varvid ett övertryck uppstått

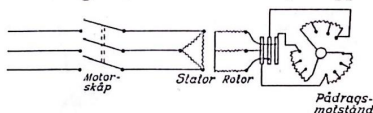

Bild 2.

i behållaren och gasen har pressats ut i kompressorrummet, där gasen kondenserat ner till mycket små vätskedroppar och bildat en oljedimma.

En luftström har passerat rummet från ventilationsöppningen till kompressorns luftintag, varvid en "idealisk bränsleluftblandning" er-

hållits. Efter hand har blandningen nått explosionsgränsen. Den erforderliga antändningstemperaturen — enligt uppgift + 270° C. — har vid detta kritiska läge säkerligen funnits vid motståndet, och explosionen har skett.

Den tryckvåg som följde av explosionen betedde sig på sådant sätt att man av verkningarna att döma kan tala om detonation.

Efter att ha tryckt omkull en av kompressorrummets väggar och svårt skadat en annan reflekterades vågen mot en betongvägg i intilliggande färgförråd. Detta rum har två fönster på samma vägg; det ena trycktes ut och glassplitter kastades över 30 meter ut över utanför liggande gata, det andra fönstret förblev oskadat. Därifrån fortsatte tryckvågen ut i en stor lagerlokal med 13 fönster utan att anställa någon skada; ändrade riktning vinkelrätt och följde en c:a 10 meter lång transportgång i vars ändpunkt den delade sig i två komponenter. Den ena tryckte upp en dubbel branddörr som var förseglad med expanjoletter av $\frac{3}{4}$ tums fyr-

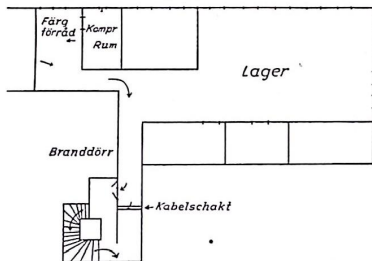

Bild 3.

kantsjärn, så att dessa krökte sig och gav vika; fortsatte en trappa upp runt ett hisschakt med glasväggar och tryckte ut glasrutorna i en ytterdörr. Den andra komponenten rev ner en belysningsarmatur, följde ett kabelschakt och buklade kraftigt s. k. durkplåt i flera våningar uppåt.

För att i möjligaste mån förhindra uppkomsten av tillbud till explosion av detta slag kan möjligen följande synpunkter vara en vägledning.

1. Endast särskilt utbildad personal bör få äga tillträde till kompressorrum o. dyl.
2. Tydliga instruktioner för anläggningens start bör anslås vid apparaturen.
3. Användande av oljefyllda pådragsmotstånd bör undvikas.

Befattningen som

vice Brandchef

tillika brandmästare i Nacka stad kungöres härmed till ansökan ledig att tillträdas den 1 juli 1952.

För befattningen gälla de bestämmelser, som äro upptagna i brandlagen, brandstadgan samt brandordning och reglementen för Nacka stad. Befattningen är placerad i lönegrad 21, ortsgrupp 4, varjämte årligt beklädnadsbidrag om tillsvidare 528 kronor utgår. Avgiften för pensionering betalas av staden.

Sökande, som önskar tillgodoräkna sig tidigare tjänstgöring för löneklassuppflyttning, skall i ansökan ange detta.

Till brandstyrelsen ställd ansökan skall vara inkommen till brandchefen, adress Storängen, före 10 mars 1952 kl. 12.

Närmare upplysningar lämnas av brandchefen, tel. Stockholm 16 25 00.

BRANDSTYRELSEN.

Befattningen som

Brandchef i Alingsås

kungöres härmed till ansökan ledig att tillträdas den 1 maj 1952.

För befattningen gälla de bestämmelser, som äro upptagna i brandlagen, brandstadgan samt brandordning för Alingsås stad. Befattningen är upptagen i lönegrad 22 i för staden gällande löneplan enligt stadsfullmäktiges beslut den 8 januari 1952. Årligt beklädnadsbidrag om tillsvidare 528; — kr. utgår.

Sökande, som önskar tillgodoräkna sig tidigare tjänstgöring för erhållande av ett eller flera ålderstillägg, har att meddela detta i ansöknings.

Avgifterna för pensionering betalas av staden.

Till brandstyrelsen ställd ansökan, åtföljd av åldersbetyg och övriga handlingar, sökande vill åberopa samt vid anmodan friskbetyg, skola vara inkomna till Alingsås stads Brandstyrelse, Alingsås, senast den 15 mars 1952.

Närmare upplysningar lämnas av brandchefen i Alingsås.

BRANDSTYRELSEN.

4. Då oljepådrag är nödvändigt bör detta vara försedd med termokontakt, som utlöser motorskapet vid för hög temperatur i pådragsmotståndet.

Eric Siljeholm,

Britternas nya brandskola

Under en resa i England i september 1951 ägnad studier av det brittiska brandväsendet hade jag tillfälle att vistas ett par dagar vid den nya brittiska brandskolan vid Wotton House i Dorking beläget c:a 45 km sydväst om London. Min följeslagare från stockholmsbrandkåren och jag uppgavs vara de första utländska gästerna vid skolan, sedan den på våren 1951 flyttat från Brighton till sin nya permanenta förläggning. Etablissemnet hade i närvaro av "the upper ten" inom det brittiska brandväsendet invigts den 27 juli samma år.

De första förberedelserna för skapandet av en brandskola i England — då kallad Fire Service Training Centre — vidtogos år 1938 då meningen var att anlägga en dylik institution i Watford. Genom krigsutbrottet 1939 kom emellertid projektet i skymundan för andra organisatoriska uppgifter och det var först efter det brittiska brandväsendets förstatligande år 1941, som en dylik skola kom till stånd. Sko-

lan förlades till ett för ändamålet rekvierat hotell i Saltdean nära Brighton. Under tiden september 1941 och april 1948 — då förstatligandet upphörde och de olika brandkårerna åter ställdes under kommunal ledning — erhöll 13.000 brandbefäl, varav 3.000 kvinnor, sin utbildning här.

Genom en lag av år 1947 bestämdes att en permanent brandskola skulle inrättas. Driftskostnaderna för denna — nu kallad *Fire Service College* — halveras av staten och Englands lokala brandmyndigheter. Skolans styrelse utgöres av ett College Board, i vilka platserna delas lika mellan statens representanter och företrädare för de kommunala myndigheternas intressen.

I april i år tog skolan sina nya domäner i besittning. Skolans huvudbyggnad utgöres av ett slott, vars äldsta delar uppfördes redan år 1579. För sitt nya ändamål hade huvudbyggnaden restaurerats in- och utvändigt på ett i vårt tycke pietetsfullt och ändå ändamålsenligt sätt. Brandskolan är dimensionerad för samtidig utbildning av 60 elever. De sextio elevrummen, vilka eleverna själva fingo städa, voro inrymda i en tidigare såsom stall använd i slottets omedelbara närhet belägen byggnad. Varje rum var mycket enkelt inrett med säng, stol, bord och bokhylla. Så mycket mer påkostad var den matsal där skolans commandant, lärare och elever gemensamt intogo sina måltider. Matsalen var inrymd i en på 1600-talet uppförd del av slottet med arkitektur signerad William Kent och med dyrbara väggmålningar av en belgisk mästare.

Till elevernas disposition fanns också en biljard och en bar. I ett med bekväma sittmöbler utrustat dagrum saknades varken filmprojektor eller televisionsmottagare. I biljarden fanns en originell — men kanske nödvändig — detalj. Ljuset i detta rum kontrollerades nämligen av en automat, som fordrade, att spelarna lade ner en six-penny för varje halvtimme av speltiden!

Någon fysisk träning förekommer inte vid skolan. I slottsträdgården på dennas typiska, verkligt engelska gräsmattor fanns en golfbana, som flitigt användes. I de närmaste planerna ingick anläggandet av en swimming-pool och en cricket-plan.

Under sin vistelse vid skolan — som för eleven är kostnadsfri — skall denne bära uniform. Under lektioner och övningar bär eleverna dessutom en armbindel med resp. elevnummer.

Den dagliga rutinen började med revelj 07.15 Förmiddagslektionerna pågick från 09.15 till 12.45. Efter lunchuppehåll började eftermiddagslektionerna 14.00 och pågick, avbrutna av ett kort uppehåll för thé, vanligen till 17.30. Klockan 23.00 gick eldronden. Lektionerna hade en varaktighet av 45 minuter med 15 minuters rast.

För varje dygn uttogos ett antal elever, vilka

Använd Riksförbundets

utgjorde skolans vaktstyrka avsedd främst för ev. eldsläckning. Vaktavlösning skedd varje morgon kl. 09.00 då vakten, uppställd och införd eldsläckningsmundering, inspekterades av dagofficieren.

För omhändertagandet av sjukdoms- och olycksfall fanns en välutrustad sjukstuga med sjukrum och operationsrum. Sjukstugan var underställd skolans husmoder, som även var utbildad sjuksköterska.

Personalen vid skolan uppgick till omkring 50 personer. Rektor vid skolan bär titeln *commandant* och posten innehas av mr. C. M. Kerr, tidigare högre brandbefäl i Londonregionen. Vid skolan fanns sju heltidsanställda lärare (*instructors*), vilka voro brandbefäl vid olika kårer i England, men tjänstgjorde vid brandskolan under en period på två à tre år. Varje lärare hade eget arbetsrum. För lärarna fanns också familjebostäder antingen i slottet eller i slottet tillhöriga andra byggnader. För specialföreläsningar besöktes skolan av tillkallade experter på skilda områden.

Den undervisningsmateriel, som stod till förfogande, var imponerande. Främst väcktes vårt intresse av modellsamlingen. Den princip, som man sökte följa vid skolan, var nämligen att eleven på lärorummet skulle genom studiet av en modell göras förtrogen med de detaljer, som denne sedan gavs tillfälle att på ort och ställe bese vid ett studiebesök. Som exempel kan nämnas den modell av ett scenhus med dess olika anordningar, som fanns i modellkammaren och vilken sålunda först noga genomgicks innan eleverna gjorde besök i scenhuset på en teater.

Ett trettiotal instruktionsfilmer behandlande olika brandtekniska problem fanns tillgängliga. Själva hade vi tillfälle följa en lektion med film, som synnerligen elegant klaggjorde förhållandena tryck—vattenmängd—dimension vid strålmunstycken.

Till lärarnas och elevernas disposition stod ett välförsett bibliotek innehållande 2.500 band och 5.000 broschyrer. 22 periodiska facktidsskrifter fanns tillgängliga i läsesalen. För biblioteket svarade en heltidsanställd bibliotekarie med medhjälpare. I biblioteket skedd även försäljning av facklitteratur.

Institutionerna för undervisning i grundläggande ämnen såsom fysik, kemi och elektroteknik var moderna och väl utrustade.

För de praktiska övningarna disponerade skolan ett antal brandbilar (5 st.) och släpprutor av de standardtyper, som användas inom det brittiska brandväsendet. Det poängterades för oss att några eldsläckningsövningar med denna materiel icke förekom utan den användes för att för eleverna verifiera vad som på lärosalen genomgåts i hydromekanik. Genom slottsträdgården flöt en bäck, som vid anordnade pumpplatser fick utgöra vattentäkt vid dessa försök. Det brandpostnät, matat från en fast pumpstation vid den nämnda bäcken, som fanns i slottsträdgården, användes givetvis också för ändamålet.

I en tillbyggnad till slottet var inrättad en institution för undervisningen om sprinkleranläggningar (kolsyra och vatten) och aut. brandalarmanläggningar. I lärosalen fanns förekommande typer av alarmventiler o. dyl. i genomskuret utförande. För praktiska demonstrationer av dylika anläggningar fanns ett speciellt brandsäkert provrum.

Undervisningen i fordonsteknik understöddes av en rik flora av demonterade fordon och fordonsdetaljer, såsom pumpar, växellådor, bromssystem m. m.

Under vårt besök pågick uppförandet av en speciell byggnad för undervisningen i taktik. Ritningarna visade en envånings byggnad med måtten 18×21 m, som inrymde en enda stor hall. På tre av hallens väggar voro läktare amfiteatraliskt anordnade kring en öppen central del av golvet. Den fjärde väggen täcktes av ett podium. Undervisningen skall här ske med tillhjälp av modeller (av stadsdelar, hus o. s. v.), som uppställas på golvet, där läraren också uppehåller sig. Läktararrangemanget vill ge varje elev god utblick över det föreliggande problemet och dess lösning.

Hallens storlek medgav 200 sittplatser, varför den även avsågs användas som samlingslokal och för brandtekniska fackkonferenser o. dyl.

Kurserna, som bedrivs vid skolan, avse utbildning av befäl för såväl yrkeskåren som borgarkåren. Borgarkårens kurser äro förlagda till sommaren, medan resten av året upptages av kurser för yrkeskårens folk.

De kurser som anordnas för borgarkårens befäl, äro endast av ett slag och ha en varaktighet av 14 dagar.

Yrkeskårens kurser äro av tre slag nämligen kurser för *Sub Officers* (förmän) och *Sta-*

blanketter för årsberättelsen!

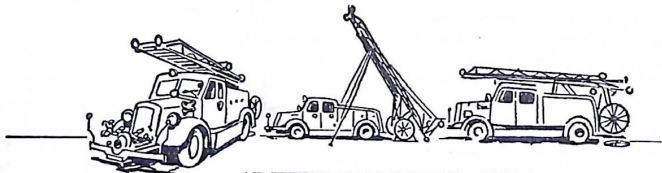

NORRKÖPINGS BRANDKÅR

använder **WI-BE** stegen

Norrköpings Brandkår har monterat en WI-BE-stege typ GGF-22 på en av sina senaste brandbilar. Stegen är en helsvetsad stålörnsstege med en max. höjd av 22 m. Godkänd av Kungl. Arbetarskyddsstyrelsen.

För brandkårsbruk ha vi även ett flertal andra stegtyper, av vilka vi speciellt vilja framhålla våra skarvstegar av lättmetall. — Begär offert.

AB WIKSTRAND & BERG · MORA · TEL. 480

Brand i bensinstation

I Tumba inträffade för c:a 2 månader sedan en brand i en bensinstation i samband med att en tankbil fyllde en underjordisk cistern. *Brandmästare G. O. Eriksson, Botkyrka-Grödinge brandkår*, har sänt oss nedanstående tvänne bilder från branden.

Då brandkåren kom till platsen stod både stationsbyggnaden och tankbilen med 9.000 liter bensin i lågor. Det brann också i bensin, som runnit ut på marken runt cisternens påfyllningsrör. Omedelbart efter brandens utbrott hade man lyckats lossa bensinlangan, sätta på skruvlocket till den underjordiska cisternens påfyllningsöppning och backa undan tankbilen c:a 6 meter från den farliga omgivningen.

tion Officers (brandmästare) samt kurs i förebyggande brandskydd. De båda förstnämnda äro femveckorskurs och den senare en 15-veckorskurs.

Femtonveckorskursen anordnas för sådan personal, som avses tjänstgöra som *Fire Prevention Officers* på resp. kår. Den är indelad i tre i omedelbar följd kommande femveckorsperioder med två veckolånga uppehåll för elevernas besök på hemorten.

Efter varje femveckorskurs av de båda första slagen åter under en vecka ingen undervisning run för att ge skolan och lärarna tid att reorganisera sig för nästkommande kurs.

Under kurserna anordnas i de skilda ämnena skriftliga prov. Resultaten av dessa sammanställas vid kursens slut för varje elev till ett betyg (*report*). Huruvida eleven godkänts eller icke i den genomgångna kursen anges inte på betyget, vilket torde sammanhänga med att det för befordran inom det brittiska brandväsendet icke nödvändigtvis fordras att vederbörande bevisat någon kurs vid brandskolan.

"Markbranden" av utrunnen bensin släcktes med 2 st. 6 kg. kolsyresnösäckare, tankbilen med babykometrör från vattentankbil, samt stationsbyggnaden med 3 ledningar från brandpost (därav en främst som skydd för bebyggelsen).

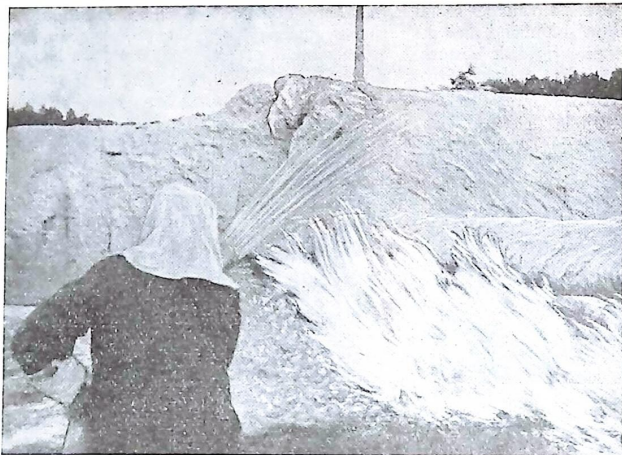
Anledningen till branden uppgives vara, att bensinångor sugits in i luftintaget till fotogenaggregat, installerat för uppvärmning av stationsbyggnaden. Denna anordning är icke ovanlig vid bensinstationer, men inte heller ofarlig. Branden aktualiserar nödvändigheten av att brandsynförrättarna håller ett vakande öga på uppvärmningsanordningarna vid bensinstationerna.

Som framgår av ovanstående finns inga kurser för befäl av högre grad än Station Officer. Högre brandbefäl i England — brandchefer och vice brandchefer — syntes i allmänhet i gengäld vara "*Member of the Institution of Fire Engineers*" (M. I. F. E.). För sådant medlemskap fordras dels lång praktisk verksamhet inom brandväsendet, dels att vederbörande avlagt två olika examina anordnade av denna institution. Sådana examina anordnas årligen på våren i de största engelska och skotska städerna.

För den lägsta befälsgraden — *Leading Fireman* — fanns heller inga kurser vid skolan. Examina för dem, som aspirera på dessa befattningar, anordnas vid resp. kår. Sådan examen består av prov i praktisk befälsföreläsning, ett skriftligt teoretiskt prov samt en "intervju" införd en spec. befodringskommission. Godkänd aspirant vid de större kårerna uppföres därefter på en turlista för befordran. Intill dess befodran sker måste vederbörande årligen underkasta sig en förnyad "intervju".

Swen Hultquist.

MEKANO-SKUM - tryckluftaggregat för *hastigt* ingripande med såväl *större* som *mindre* Skummängder.

Nyhet!

Sandviks enhets-skumvätska typ 0.51 nu i marknaden

Lämplig för alla förekommande typer av mekaniska skumalstrare

Som auktoriserade återförsäljare här för stå vi gärna till tjänst med offert och alla upplysningar.

SVENSKA SKUMSLÄCKNINGS AKTIEBOLAGET

Tel. 23 38 55 (växel)

STOCKHOLM

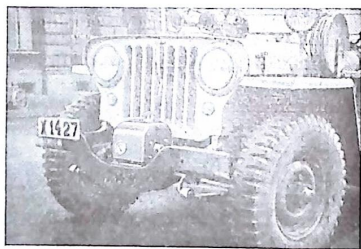
Birger Jarlsгатan 15

Varför väljer man Tempus Frontpump?

Förutom av ett stort antal brandkåre används Tempus Frontpump även av Domänverket, Fortifikationen och Ingenjörstrupperna, som till en början anskaffat ett 70-tal pumpar. Men vad var utslagsgivande vid köpen? Läs om alla finesser i våra fullständiga prospekt och tekniska informationer. Sänd oss några rader idag så får Ni alla upplysningar omgående.

Visste Ni t. ex. att:

- 1) Kapaciteten vid 5 kg/cm² och 2.000 r/m är 180—200 lit/min, d. v. s. 2—3 ggr mer än vad andra bilmonterade kugghjulspumpar ger.

Tempus Frontpump monterad på Willys Jeep.

- 2) Den är ögonblickligt självsuganae även på över 7 m sughöjd.
- 3) Den har direkt drivning från motorns vevaxel utan remmar. Flexibel koppling.
- 4) Den är avtagbar med ett handgrepp utan verktyg.

AB SVENSKA TEMPUS

KUNGSGATAN 38 — STOCKHOLM — TEL. 111835

Interpellation om kostnader för släckning av brand i staten tillhörig egendom

1948 års riksdag begärde som bekant skyndsamt utredning om och i vad mån kommun ur statsmedel bör beredas ersättning för kostnader åsamkade genom kommunal brandkärs deltagande i släckning av brand i staten tillhörig, oförsäkrad egendom. Då sådan utredning ännu icke igångsatts interPELLERADE riksdagsman Johansson i Mysinge vid höstrikdagen chefen för Kungl. inrikesdepartementet i ärendet. Statsrådet Hedlund avgav därvid följande svar:

"Herr talman! Med kammarens tillstånd har hr Johansson i Mysinge frågat mig, om man kan förvänta, att den av 1948 års riksdag begärda utredningen av frågan om att bereda kommunerna ersättning för deras kostnader för släckning av eld i staten tillhörig egendom snart leder till resultat i det syfte, som angives i riksdagens skrivelse.

Som svar på hr Johanssons fråga ber jag få anföra följande:

I brandlagen fastslås, att brandförsvaret är en kommunal angelägenhet och att det skall tillfredsställa skäliga anspråk på trygghet mot skada av brand. Vid släckning av brand i försäkrad egendom bruka försäkringsbolag lämna bidrag till kommunernas släckningskostnader. Statens egendom är i regel icke försäkrad, varför dylika bidrag från försäkringsbolagen icke utgå. Staten har emellertid under senare år anslagit avsevärda belopp till brandförvarsändamål. Jag vill här blott erinra om att staten under senaste kriget och de närmast därefter följande åren genom statsbidragsgivning till och överlåtelse av brandmateriel i betydande utsträckning medverkat till brandförsvarets upprustning. Även nu utgår statsbidrag till vissa brandförvarsåtgärder. Kostnaderna för skogsbrandförsvaret bestridas praktiskt taget helt av staten.

Jag kan emellertid väl förstå, att kostnaderna för släckning av brand i statlig, oförsäkrad egendom kunnat bli kännbar särskilt för mindre kommuner.

Anspråken på utredning av olika frågor ha under senare år varit så stora, att det icke varit möjligt att tillmötesgå samtliga. Inrikesdeparte-

mentets kommittéanslag är för närvarande ansträngt. Jag kan emellertid lova att jag skall ha detta önskemål i tankarna, så att utredningen kan igångsättas så snart förhållandena det medgiva.

Herr talman! Med det anförda anser jag mig ha besvarat interpellationen."

Anledningen varför utredningen ej igångsatts är alltså, att inrikesdepartementets kommittéanslag är ansträngt. Det är emellertid att hoppas att förhållandena inom den närmaste tiden skola medgiva att den begärda, skyndsamma utredningen kan igångsättas.

Statens Brandinspektion

Släckningsräkningars insändande.

Som vi meddelade i förra numret skall eldsläckningsräkningar — för vilka bidrag begäras av försäkringsbolag — av kommunen insändas direkt till vederbörande bolag. Riksbrandinspektören har den 21 december 1951 tillställt samtliga länsbrandinspektörer en skrivelse härom vari det heter:

Samtliga släckningskostnadsräkningar, för vilka ersättning sökes från försäkringsbolag, böra av kommunen insändas direkt till vederbörande bolag, som självt verkställer sifferkontroll o. dyl. Skulle bolaget finna räkningen vara i behov av särskild bedömning ur teknisk eller annan släckningssakkunnig synpunkt, äger bolaget hos vederbörande länsbrandinspektör påkalla sådan bedömning. Den allsidiga prövning, som länsbrandinspektören härvid har att verkställa, bör särskilt gälla följande spörsmål:

- 1) Att antalet tillkallade brandkärer resp. antalet i släckningen deltagande egen personal icke varit onödigt stort.
- 2) Att alarmeringen verkställts på behörigt sätt.

Recension

Explosivstoffer, 317 sid., Th. Tharaldsen, Dreyers Forlag, Oslo.

Förre norske sprängämnesinspektören, kapten Th. Tharaldsen, hade strax före sin död i mars 1950 färdigställt ett manuskript i avsikt att ge ut en populär bok om explosivämnen. Avsikten var att på ett överskådligt sätt samla de viktigaste teoretiska och praktiska data rörande olika slag av explosivämnen, som kan vara av intresse för personer, som syssla med hithörande spörsmål utan att direkt vara specialister inom sprängämnesindustrin. Enligt kapten Tharaldsens önskan har verket utgivits av den nye sprängämnesinspektören i Norge, Eilif Platou.

Arbetet, som omfattar 315 sidor med bilagor, måste anses utgöra en mycket allsidig översikt över såväl de olika explosivämnens egenskaper som riskerna vid deras handhavande, säkerhets- och kontrollbestämmelser m. m. Därtill kommer en del intressanta redogörelser för under kriget inträffade olyckshändelser med ammunition och beskrivning av tyskarnas V-bomber.

Kapitlet om sprängämnen, vari även ingår initieringssprängämnen, är det mest omfattande. För vart

3) Att brandkår, som betecknats såsom tillkallad främmande släckningshjälp, icke i realiteten är att anse som en avdelning av kommunens egen brandkår.

4) Att mängden använd vattenfylld brandslang icke påfallande överstigit behovet.

5) Att motorsprutorna icke körts under längre tid än som varit med en ändamålsenlig släckning förenlig.

Skulle hädanefter någon kommun på grund av förbiseende skicka sin räkning till länsbrandinspektören i stället för direkt till bolaget, bör den av länsbrandinspektören *utan granskning* återsändas till kommunen med erinran om vad som gäller enligt den nu angivna ordningen.

* * *

Vi fästa brr Brandchefers uppmärksamhet på de ändrade bestämmelserna. Anvisningarna på redan inköpta block av våra blanketter för eldsläckningsräkningar överensstämmer icke med de nya bestämmelserna. Ny upplaga av blanketterna utkommer till hösten.

och ett av de olika sprängämnen som beskrivs, redogöres i korthet för tillverknings sättet, varvid även vissa synpunkter lämnas på säkerhetsproblemen i samband med tillverkningen. Vidare redogöres för de egenskaper, som karakterisera resp. sprängämne ur användnings- och risksynpunkt.

Tredje kapitlet avhandlar tändmedel och pyrotekniska satsar, alltså krutstubin, detonerande stubin, sprängkapslar och tändhattar och därtill hörande satsar samt lyssatsar och olika slags fyrverkerisatsar. Tillverkningen av krutstubin beskrives förhållandevis ingående, vilket med hänsyn till tillverkningens ringa farlighet måhända förefaller litet inkonsekvent. Beträffande krutstubinens egenskaper kanske bör påpekas att kruttomhet eller för litet krut i krutsträngen icke medför rusning, som påstås, utan nyare undersökningar har visat att rusningen uppstår genom att stubinen klämmas antingen genom direkt hoptryckning från sidorna av en eller annan orsak eller genom mycket tvära böjningar.

Därefter följer ett avsnitt om tändhattar, sprängkapslar och tändrör och de olika använda sätserna för dessa ändamål liksom även rörande konstruktionsprinciperna. En del typer av tändrör visas härvid dock utan att ingå på de moderna och speciella typerna härav (moderna urverksrör, radarrör m. m.), saker som emellertid mest torde intressera specialisterna. I redogörelsen ingår säkerhetsprinciperna för dessa tändmedels funktion. Tändkapslar, även elektriska, beskrivs förhållandevis ingående, varvid även tidtändare beskrivs. Slutligen beröres också kemiska tändare, som ju i vissa fall används för militära ändamål.

Ammunitionskapitlet omfattar handvapenammunition, handgranater, gevärsgranater, olika slag av artilleriammunition, minor, torpeder, flygbomber och demoleringsammunition. För varje slag gives en populär beskrivning av de huvudsakliga konstruktionsprinciperna och av ammunitionens verknings sätt samt i förekommande fall säkerhetsanordningarna. Uppställningen klargör på ett utmärkt sätt systematiken ifråga om olika slag av ammunition och lämnar de viktigaste karakteristiska data. Vissa ammunitionslag speciellt bomber som använts i senaste världskriget och som norrmännen hade obehagliga praktiska erfarenheter av, beskrivs mera ingående. I en bilaga redogöres bl. a. för oskadliggörande av blindgångare av olika slag.

Kapitlet rörande lagring av explosivämnen är givetvis av principiellt intresse, men lagringsanordningarna avvika i flera avseenden från de svenska bestämmelserna, vilket även gäller transportbestämmelserna.

Som slutomdöme kan sägas att boken ger en mycket god och väl avvägd översikt över ämnesområdet, speciellt med hänsyn till de säkerhetssynpunkter, som myndigheter, försäkringsmän och brandfolk behöver känna till, liksom även personal inom civilförsvaret. Språket torde icke erbjuda några svårigheter, enär facktermer och den tekniska terminologin över huvud taget är praktiskt taget densamma eller i varje fall synnerligen lika den svenska.

A. Billberg.

Blanketter för årsberättelsen rekvideras hos Svenska Brandkårens Riksförbund, Jakobsgatan 14, Stockholm, och kosta kr. 1: 50 per block om 10 blanketter.

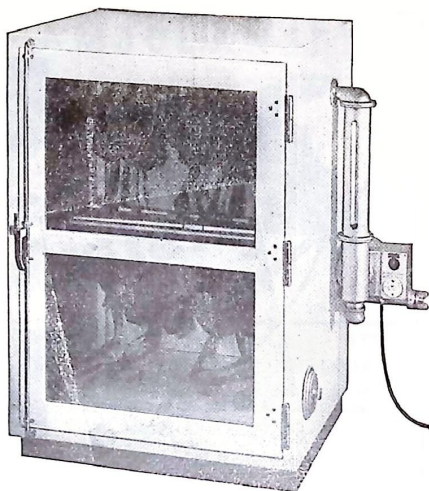
DESINFEKTIONS- skåp

Desinfektionskåpet, som här avbildats, användes för att samtidigt desinficera 50 st. ansiktsskydd eller 2 st. syrgasapparater.

Desinfektionsmedlet är formalin (formaldehyd), vilket förgasas. När desinfektionen avslutats efter ca 45 minuter, neutraliseras formaldehyden med ammoniak.

För Er, som sköter rökskyddsmaterielen rationellt, har ett desinfektionskåp sin givna plats.

Kontakta oss, så erhåller Ni alla kompletterande uppgifter om desinfektionskåpen!

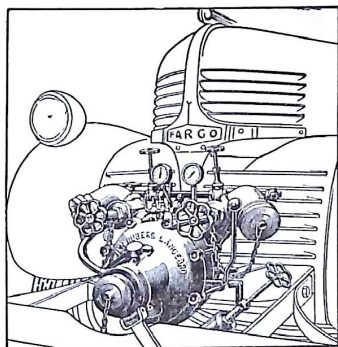

BICAPA
STOCKHOLM

BIRGER CARLSON & Co AB

Kaptensgatan 6 · Telefon (växel): lokalsamtal 679130
STOCKHOLM rikssamtal 624956, 624992

FRONTPUMPAR

för upp till 2000 m/lit.
vid 9 kg/cm²

Med avgasevakivering,
oljekylning och synkr.
koppling till motorn.

Kort leveranstid.

Wilh. Rubergs Fabriks-Aktiebolag

L A N G E B R O

Tel. Kristianstad 101 74 och 101 78

**Tät och
slitstark...**

skall en god slang vara. Jonsereds brandslang har genom åren gjort sig känd för stor täthet och slitstyrka, men så har också brandslang tillverkats på Jonsered i mer än 90 år. Vi vet vad som fordras av en brandslang och vi ha ständigt följt med den tekniska utvecklingen. Noggrant utvald råvara, som spinnes i vårt eget spinneri. Specialbehandling av garnet mot röta. Rundvävning efter modernaste metoder och fortlöpande skarp kontroll. Detta ger en slang, som överträffar de av Svenska Brandkårens Riksförbund fastställda fordringarna på täthet och som håller ett sprängningstryck av minst 35 kg per kvcm. Begär alltid Jonsereds linneslang med två blå ränder, en svensk produkt av högsta kvalitet.

Jonsereds
där tradition förenas med modern teknik

JONSEREDS FABRIKERS AKTIEBOLAG
JONSERED

GRUNDAT 1833

Auktoriserade
återförsäljare:

BRISSMANS BRANDREDSKAP, Halmstad
A.-B. HENRIKSSONS BRANDREDSKAP, Stockholm - Göteborg -
Malmö - Sundsvall
ODENIUS A.-B., Göteborg
A.-B. PUMPINDUSTRI, Göteborg - Stockholm - Malmö

BRANDBILAR — AMBULANSER

och SPECIALFORDON för BRANDKARER byggas vid vår karosseriverkstad i önskat utförande.

Försäljning av alla slags förekommande brandredskap.

Tillverkning av: *Slangväskor, slanglådor och vattentankar m. m.*

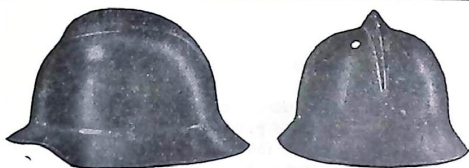
(Begär offert!)

BRANDSKYDDSTEKNISKA BYRÅN, KALMAR

Ulfeldsgatan 16

Tel. 129 76 - verkst. 161 76

NYTT HJÄLMAR NYTT MED STÄLLBAR INREDNING

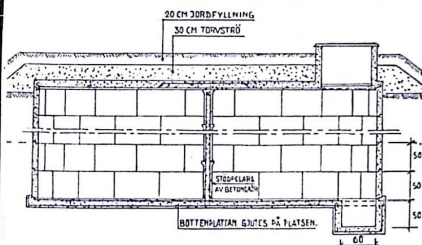
Hjälmen kan inställas för 4 storlekar samt delar därav. Mjuk anläggningsrem som passar alla huvudformer och håller hjälmen stadigt på huvudet utan att trycka. Hjälmen är krymp- och rostfri. *Patensökt.* Våra lättmetallshjälmor har 3 gånger bättre värmeskydd än lackerade

stålshjälmor. C:a 33.000 hjälmor sålda de senaste 12 åren. Finnas för omgående leverans.

Gamla hjälmor, även av andra fabrikat, kunna förses med vår nya inredning.

Jonsereds linseslang samt all övrig brandmateriel till lägsta priser.

BRISSMANS BRANDREDSKAP, Halmstad — Tel. 3333

BRANDRESERVOARER

av monteringsklara betongdetaljer.

Låg anläggningskostnad.

Godkänd av Statens Brandinspektion för erhållande av statsbidrag.

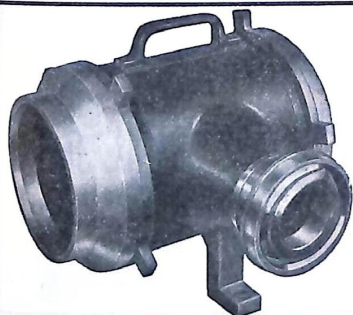
Tranemo Cementvaru AB

Tranemo

Tel. 701 50

(Svenljungaområdet)

Monteringsklar branddamm med tak av betong.

AMASON

för snabb och effektiv
SLANGTVÄTT
samt all övrig

BRANDMATERIEL

från

MOLIN & WESTBERG

Mäster Johansgatan 5 MALMÖ Tel. 388 40, 759 12

Specialfirma i brandredskap

Bemärkelsedagar

Evald Carlsson 60 år

Sedan år 1937 är *Evald Carlsson* brandchef i Norrahammar, där den nya brandstationen är ett av bevisen på hans energi och duglighet. Men hans verksamhet inom brandförsvaret sträcker sig långt utom kommunens gränser, vilket han säkerligen kommer att få många bevis på då han den 14 mars fyller 60 år.

Styrelsen för Jönköpings läns Brandkårsförbund tillhör Carlsson sedan år 1943. År 1947 blev han ordförande i Landsbygdens Brandbefälsförbund, och i Svenska Brandkärernas Riksförbunds centralstyrelse invaldes han år 1949.

I hyllningarna för 60-åringen deltagar även

Red.

40 år.

19/3 Werngren, Ove, Brandchef, Västerås.

NOTISER

Överste Maruelle, president i C. T. I. F., har beviljats avsked från sin befattning som generalinspektör för Frankrikes civilförsvar.

Utnämning.

Till brandkapten i Malmö har utsetts byråassistent B. Styrlander, Stockholm.

Do you smoke in bed?

I ett amerikanskt blad finner vi följande lakoniska rapport:

Den 17 juli 1948 blevo vi alarmerade till ett hotell, där ett äkta par rökt i sängen i ett rum. Det äkta paret hade fått mycket "rök" i sig och måste piggas upp med carbogengas. Innan vi gick, fick det äkta paret en grundlig lektion om faran av att röka i sängen.

Den 8 juni 1949 blevo vi alarmerade till ett hotell, där ett äkta par rökt i sängen i ett rum. Samma hotell, samma äkta par. Hustrun var bränd, mannen kunde återupplivas med carbogengas. Innan vi gick fick mannen en grundlig lektion om faran att röka i sängen.

Den 19 juni 1949 blevo vi alarmerade till ett hotell där ett äkta par rökt i sängen i ett rum. Samma hotell, samma äkta par. Hustrun var bränd till döds. Mannen dog tre dagar senare på lasaretet.

Så slutade historien med mr. och mrs Gus Sampson.

Tre eldsvådor, två lektioner, två begravingar.

R. Rogers, v. brandchef,
Seattle.

Nyheter från Brissmans

Manskapslina av NYLON, brottgräns c:a 900 kg., vikt med väska 650 gram. Ruttnar ej, mjuk och smidig även om den är vät samt slitstark.

Manskapslina med stålwire, brottgräns 850 kg., stark och eldsäker.

Bälthake av lättmetall, brottgräns 2.520 kg., lätt och rostfri. Monteringshylsor för brandslangar, vulkaniseringsapparater samt all övrig brandmateriel med kort leveranstid.

Brissmans Brandredskap, Halmstad

Telefon 3333

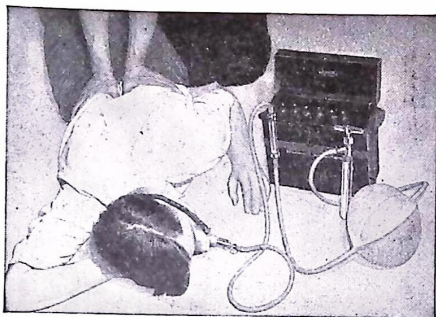
Nyhet!

Sparklets lätttransportabla

Återupplivnings- apparat "R. J. C."

i behändigt etui — en speciell
AMBULANS-utrustning

Användes av *Brandkårer, Röda
Kors, Polis, Läkare och
Industrier m. fl.*

Brandmannens mod och ansträngning är förgäves, om den nödställdes andning får upphöra — snabbt ingripande med en "Sparklet"-apparat är av *vital* betydelse för framgången.

Begär prospekt och pris från ensamförsäljaren:

BRANDREDSKAPSFIRMAN

ODENIUS

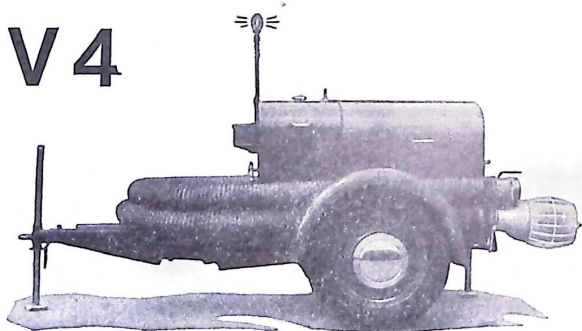
AKTIEBOLAG

GÖTEBORG

Östra Hamngatan 16

Tel. 13 69 35, 13 69 47, 13 15 96

RV4

En lättare, effektivare motorspruta,
med 4-cyl. Volvmotor,
ger 1200 l/min vid 9 kg/cm².

Wilh. Rubergs Fabr. AB., Långebro

Tel. Kristianstad 101 74 - 101 78 - 162 78

MAGIRUS

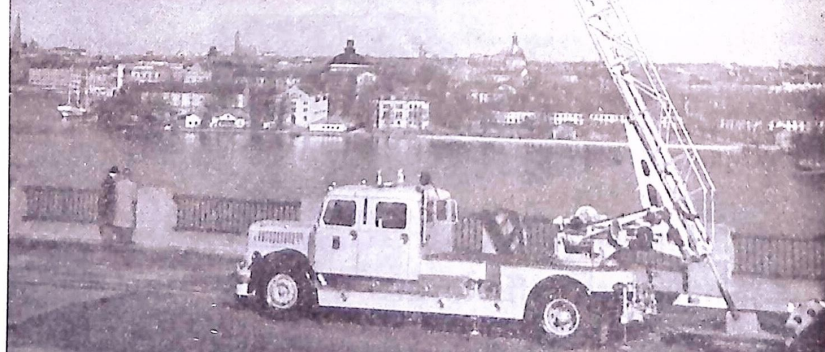
MASKIN
STEGAR

LEVERANSER 1949-1951

Stockholm:	3 st. 30 m. stighöjd
Göteborg:	1 st. 26 m. stighöjd
Malmö:	1 st. 30 m. stighöjd
Norrköping:	1 st. 30 m. stighöjd
Solna-	
Sundbyberg:	1 st. 25 m. stighöjd
Karlstad:	1 st. 30 m. stighöjd
Trollhättan:	1 st. 25 m. stighöjd
Ostersund:	1 st. 26 m. stighöjd
Sandviken:	1 st. 25 m. stighöjd

KLÖCKNER-HUMBOLDT-
DEUTZ AG WERK ULM
ULM-DONAU

En av Stockholms Stads Brandkärs nya magirusstegar på Scania-Vabis chassi med 30 meters stighöjd

L U C E M A A B

GENERALREPRESENTANT FÖR SVERIGE · NYBROKAJEN 7, STOCKHOLM · TEL. 210038, 210926